

**Aktuális, és - a 2017. évi XLIX. törvény
rendekezéseire figyelemmel – várható
jogalkalmazási problémák**

Vitaindító a Pécsi Ítéltábla 2017.május 12 -i
regionális konferenciára

(A tanácskozáson elfogadott álláspontot a szöveg dőlt betűvel tartalmazza)

I. A felszámoló felmentésének gyakorlati kérdései:

A felszámoló felmentése iránti kérelmet elutasító végzést a gyakorlat a Kúria alábbi határozataira figyelemmel fellebbezhető végzésnek tekinti, az új Pp. hatályba lépése után azonban – ha a Cstv. rendelkezése nem változik – ez a gyakorlat már nem lesz irányadó figyelemmel arra, hogy az új Pp. rendelkezése szerint csak az a végzés támadható külön fellebbezéssel, amelyről a törvény ezt kimondja.

BH2015. 106. Amennyiben a hitelező a felszámoló felmentését arra hivatkozással kéri, hogy vele szemben kizárási ok áll fenn, ezt az indítványát a bíróságnak érdemben kell elbírálnia. Az indítványt elutasító - mint az ügy érdemében hozott - végzéssel szemben a hitelező fellebbezéssel élhet [1991. évi XLIX. tv. 6. § (3) bek., 27/A. § (4), (6) és (7) bek; 1952. évi III. tv. 233. § (1) bek.].

A felszámoló felmentése körében közzétett – alábbi - legújabb döntés egyértelművé teszi, hogy sor kerülhet a felszámoló felmentésére akkor is, ha nem volt korábban olyan kifogás, ahol a bíróság jogszabálysértést állapított volna meg. A Pécsi Ítéltábla és az illetékességi területén található bíróságok korábban is ezt a gyakorlatot folytatták.

BH2017. 127. A Cstv. 27/A. § (7) bekezdése alapján nincs szükség egy megelőző kifogás alapján indult eljárásban hozott jogerős végzésre ahhoz, hogy a bíróság a felszámoló felmentéséről határozzon, mert a bíróság indítvány, kifogás hiányában is - hivatalból - köteles eljárni a felszámoló által elkövetett jogszabálysértés vizsgálata során. A jogsértés tényét a bíróság az eljárás adataiból állapítja meg a felmentő végzésben, ezt az eljárás törvényességének fenntartására felügyelő szervként hivatalból észleli [1991. évi XLIX. tv. 27/A. § (7) bek., 44. § (1) bek., 51. § (5) bek.].

A hatályos rendelkezések alapján történt felmentések esetén gyakran hivatkoznak a felszámolók fellebbezésükben arra, hogy a névjegyzékből történő törlést közigazgatási perben támadták meg, ennek azonban nincs jelentősége, mert a jogerős törlés felmentési ok, a határozat jogerőre emelkedésével megtörténik a törlés is, a határozat végrehajtásának felfüggesztése pedig fel sem merülhet.

A 2017. évi XLIX. törvény a Cstv. 27. §-át átalakította, részben a meglévő rendelkezések módosításával, részben új bekezdések beiktatásával az alábbiak szerint:

Cstv. 27/A.§ (7) *A bíróság - erre irányuló kifogás hiányában is - felmenti a felszámolót, ha az eljárás adatai alapján megállapítja, hogy a felszámoló súlyosan vagy ismétlődően megsértette a jogszabályokat, ideértve azokat az eseteket is, amikor a felszámoló felmentését e törvény - jogszabálysértés esetén - a bíróság számára kötelezővé teszi. A bíróság akkor is felmenti a felszámolót, ha az a székhelyén vagy fióktelepén nem található, vagy ha az e törvényben meghatározott kizáró vagy összeférhetlenségi ok alá eső felszámolóbiztoszt nevezett ki, illetve a*

később felmerülő ilyen körülmény esetén a felszámolóbiztos kinevezését nem vonja vissza. A felszámoló felmentését az említett okokra hivatkozva a hitelezői választmány (hitelezői választmány hiányában a hitelezői képviselő vagy bármelyik hitelező) is indítványozhatja. A bíróság a kérelem tárgyában annak beérkezésétől számított 8 napon belül dönt. A felmentéssel érintett felszámoló a felmentéséről szóló elsőfokú végzés kézhezvételétől kezdve csak az eljárás lefolytatásával összefüggő legszükségesebb, halaszthatatlan intézkedéseket hozhatja meg vagy készítheti elő, az adós vagyonát nem értékesítheti, nem adhatja bérbe és azzal más módon sem rendelkezhet. A bíróság a felszámoló jogszabálysértés miatt történő felmentéséről szóló jogerős határozatról, valamint az eljáró felszámolóbiztos (5a) bekezdés szerinti adatairól 5 munkanapon belül elektronikus úton adatot szolgáltat a felszámolók névjegyzékét vezető szervnek. A felszámolók névjegyzékét vezető szerv ezekről a felszámolóbiztosokról és azoknak az e bekezdésben hivatkozott adatairól hatósági nyilvántartást vezet. A nyilvántartásból a bíróságok és a felszámolók elektronikus úton adatszolgáltatást kérhetnek.

(8) A bíróság a (7) bekezdésben meghatározott határidőn belül végzést hoz a felszámoló felmentéséről és új felszámoló kijelöléséről akkor is, ha azt - a (7) bekezdés szerinti okok megjelölése nélkül - kéri a 44. § (1) bekezdésében említett hitelezői csoportok mindegyikében a hitelezők több mint a fele, azzal, hogy a szavazatok számításánál is a 44. § (1) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni. A hitelezők a felszámoló felmentését a (7) bekezdésben megjelölt ok nélkül csak egyszer, az első hitelezői gyűlést követő 15 napon belül kérhetik.

(9) A bíróság (6)-(8) bekezdésben foglalt végzésében rendelkezni kell a felszámoló számlával igazolt költségeinek megtérítéséről és arányos díjazásáról is, amely legfeljebb 300 000 forint lehet, de a bíróság különösen bonyolult ügyben ennél magasabb összegű díjazást is megállapíthat.

(10) A (6), valamint a (7)-(9) bekezdés szerinti végzés ellen a felmentéssel érintett felszámoló élhet fellebbezéssel 5 munkanapon belül, amelyet a másodfokú bíróság soron kívül, de legfeljebb 8 munkanapon belül bírál el. A felszámolót felmentő jogerős végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak.

(10a) Ha a felszámolót felmentő végzés fellebbezés hiányában jogerőre emelkedik, az elsőfokú bíróság a végzés jogerőre emelkedésétől - fellebbezés eredményeképpen jogerőre emelkedett végzés esetén pedig az iratok visszaérkezésétől - számított 8 napon belül rendel ki másik felszámolót.

(11) A felmentett felszámoló

a) haladéktalanul átadja az új kirendelt felszámolónak

aa) az adós iratanyagát és vagyonát,

ab) az adós jogügyleteiről és a folyamatban lévő eljárásokról készített tételes kimutatást,

b) 15 napon belül átdadó mérleget készít és nyilatkozik arról, hogy az átdadó mérleg az adós vagyoni helyzetéről valós és megbízható képet ad, valamint az átdadó mérleget megküldi a hitelezőknek és jóváhagyásra megküldi a bíróságnak.

(11a) A (11) bekezdésben meghatározott kötelezettségek elmulasztása esetén a bíróság a felmentett felszámolót 500 000 forintig terjedő bírsággal sújthatja.

Módosított törvényszöveget a hatályba lépéskor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell a hatályba lépést követően hozott felmentő döntéseknél.

Lényeges változás, hogy

- megszűnik az előzetes végrehajthatóság,

- nem kell a felmentéssel egyidejűleg új felszámolót kirendelni

- az új felszámolót a jogerő/iratok visszaérkezését követő 8 napon belül kell kirendelni (Nincs relevanciája a közlésnek, a másodfokú határozat kézbesítésére nem kell várni!)

Új rendelkezés, hogy a felmentett felszámolóknak átadó mérleget kell készítenie 15 napon belül. (Ez esetben a 15 nap a másodfokú határozat közzétételétől számít!) Az átadó mérleg új jogintézmény, a módosító törvénybe a legutolsó észrevételezési lehetőséget követően, a törvény betervezése előtt került be, addig a módosító törvénytervezet közbenső mérleget írt elő.

A tanácskozás álláspontja szerint - törvényi rendelkezés hiányában - az átadó mérlegre a közbenső mérlegre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók. Az átadó mérlegnek az átadás időpontjában fennálló vagyoni helyzetről kell valós és megbízható képet adnia, de azt, hogy ennek megfelel-e, a bíróságnak nem kell vizsgálnia, a felszámolóknak kell nyilatkoznia erről, és ő tartozik ezért felelősséggel. Ha a felszámoló megteszi a törvény által megkívánt nyilatkozatot, az átadó mérleget jóvá kell hagyni.

A bíróság a jóváhagyással mindössze „tudomásul veszi”, hogy a felmentett felszámoló a törvényi kötelezettségének eleget tett. A jóváhagyó végzés nem mentesíti a felmentett felszámolót semmiféle felelősség alól, ha az új felszámoló azt állapítja meg, hogy a felmentett felszámoló vagyonihiányt okozott, vele szemben az adós nevében perben érvényesíthet igényt, a régi felszámoló nem hivatkozhat arra, hogy a mérleg jóváhagyásával a bíróság már felülvizsgálta a tevékenységét. Ugyancsak perben, a Cstv.54.§-a alapján érvényesíthetik az igényüket mindazok, akiknek a felszámoló a tevékenysége során kárt okozott.

Az e tárgyban hozott (elutasító vagy jóváhagyó) végzés ellen mint eljárás folyamán hozott végzés a Pp. általános szabályai szerint nem volna helye fellebbezésnek, a Pp. 233.§ (1) bekezdésének felszámolási eljárás sajátosságaira figyelemmel a gyakorlatban kialakult – a 2/2008 (V.19) PK. véleménytől eltérő - sajátos értelmezése miatt azonban nem egyértelmű a helyzet.

II. A zálogjogi rendelkezése gyakorlati problémái:

1) Követelésen alapuló zálogjog:

A korábbi tanácskozásokon vita volt a követelésen alapuló zálogjoggal kapcsolatban, e vitát a Kúria elvi határozattal lezárta az alábbiak szerint:

EBH 2016.G.4.

I. Önmagában a jövőben követeléseket elzálogosító megállapodás (zálogszerződés) nem hoz létre zálogjogot, mert hiányzik a zálogtárgy, amelyen a zálogjog létrejöhetne.

II. A felszámolás kezdő időpontja előtt megkötött jövőbeni követelések elzálogosítására vonatkozó szerződés alapján bérleti szerződésből eredő, a felszámolás kezdő időpontja után az adós által nyújtott szolgáltatás ellenértékére (bérleti díj) a Cstv. 49/D. § (1) bekezdése szerint nem keletkezhet zálogjog. (A zálogjog csak arra követelésre terjed ki, melynek megfelelő ellenszolgáltatást az adós a felszámolás kezdő időpontját megelőzően teljesítette.)

A 2017.évi XLIX. törvény azonban új helyzetet teremt, a korábbi döntés már nem lesz irányadó.

A Cstv. 49/D. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) E § alkalmazásában létrejötnnek kell tekinteni a felszámolás kezdő időpontját megelőzően kötött zálogszerződéssel olyan követelésen alapított zálogjogot is, amely követelés a felszámolás kezdő időpontja előtt létrejött jogviszonyból a felszámolás kezdő időpontját követően keletkezett.”

A módosított rendelkezést a hatályba lépését követően elrendelt felszámolási eljárásokban kell alkalmazni, az „elrendelés” időpontja alatt” a 2012. márciusi Mód.tv. értelmezése körében kialakult álláspont szerint a felszámolás kezdő időpontját kell érteni. (Izd. „Emlékeztető a Kúrián 2012. február 29-én tartott konzultációról”).

2) Zálogtárgy bevételéből levonható költségek köre a hatályos jogszabály alapján:

Pécsi Ítéltábla BDT2016. 3538

A zálogtárgy értékesítéséből befolyt vételár felszámolói díj címén levonható összegéből a felszámolót 4% (jelenleg 3%) + áfa összeg illeti meg, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére utalandó 1% (jelenleg 2%) után azonban áfa felszámításának és levonásának nincs helye.

(2011. évi CXCVII. törvén 83/D. § értelmében a 3+2% a 2012. január 1-jét követően kezdeményezett eljárásokban alkalmazandó)

Kúria

BH2017. 98. A zálogtárgy nettó vételárából a felszámolói díjként levonható 5%-ból kell kiegyenlíteni a felszámolót megillető 3% díjat, annak áfáját és a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala számlájára fizetendő összeget [1991. évi XLIX. tv. 49/D. § (1) bek.].

A Kúria döntésére figyelemmel a Pécsi Ítéltábla a közzétett döntésben kifejtett álláspontját nem tartja fenn.

A problémát a 2017. évi XLIX. törvény megoldja az alábbiak szerint:

Cstv. 49.§ (2) *A felszámoló az (1) bekezdés f) pontja szerinti összegből 3%-nak megfelelő összegű felszámolói díjelőleget és ezt a díjelőleget terhelő általános forgalmi adó megfizetéséhez szükséges összeget veheti fel, 2%-ot pedig haladéktalanul a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala részére utal át. A Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala az átutalt összeget elkülönítetten kezeli, és az 59. § (5) bekezdése szerinti kifizetésekre használja fel. Az (1) bekezdés és az e bekezdés szerinti levonásokat és kifizetéseket követően fennmaradó összeget a felszámoló az 57. § (1) bekezdésében felsorolt tartozások teljesítésének fedezetéül köteles elkülöníteni.”*

A módosított rendelkezést a hatályba lépését követően elrendelt felszámolási eljárásokban kell alkalmazni, az „elrendelés” időpontja alatt” - a 2012. márciusi Mód.tv. értelmezése körében kialakult, vizsgált rendelkezés értelmezésénél is irányadó álláspont szerint - a felszámolás kezdő időpontját kell érteni. (Izd. „Emlékeztető a Kúrián 2012. február 29-én tartott konzultációról”).

Pécs, 2017. május 12.

dr. Kovács Ildikó
ítélőtáblai tanácselnök